# จิตวิญญาณสังคมไร้พรมแดน
# SOCIETY AND SPIRIT OF GLOBALIZATION (1)

8-29 พฤษภาคม 2540 ณ หอศิลปวิทยนิทรรศน์
อาคารมหาธีรราชานุสรณ์ ชั้น 7 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จ.-ศ. 9.00 - 19.00 น. ส. 9.00 - 16.00 น.
เว้นวันอาทิตย์

8-29 MAY 1997
AT THE ART CENTER
CENTERS OF ACADEMIC RESOURCES
CHULALONGKORN UNIVERSITY
MON.-FRI. 9 A.M. - 7 P.M.,
SAT. 9 A.M. - 4 P.M.
CLOSE ON SUNDAY

Rama IX Art Museum Foundation

มงคล เปลี่ยนบางช้าง
MONGKOL PLIENBANGCHANG

ปวีณา วิแก้ว
PAWEENA WEEKAEW

ทรงศักดิ์ แซ่ตั้ง
SONGSAK TUNK

สุพจน์ ศิริรัชนิกร
SUPOJ SIRIRAJANIKORN

ศิรยา กนกพานนท์
SIRAYA KANOKPANONT

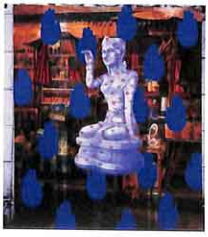

B-CAT-1-0187
CRO-0232-05-2540

# จิตวิญญาณ สังคมไร้พรมแดน

คือภาพสะท้อนทางความคิด ประสบการณ์ความรู้สึก ที่หลากแง่หลายมุมของคนทำงานศิลปะชายหญิง 5 คน อันเกี่ยวเนื่องกับสังคมปัจจุบัน ซึ่งได้รับการนำเสนอผ่านผลงานทั้งจิตรกรรม สื่อผสม งานติดตั้งจัดวาง (INSTALLATION) และสื่อการแสดง (PERFORMANCE)

ชิ้นงานของพวกเขา บ้างก็บอกเล่าเรื่องราวความเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับสังคมยุคโลกาภิวัตน์ สังคมแห่งการต่อสู้-แก่งแย่งแข่งขัน สัตว์ใหญ่ขบข้ำสัตว์เล็กอย่างเลือดเย็น ตัวใครตัวมัน มือใครยาวสาวได้สาวเอา บ้างวิพากษ์พูดถึงภาวะสิ้นสลายของวัฒนธรรมชุมชน ความพินาศย่อยยับของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

สะท้อนภาวะสิ้นหวังที่มีต่อวิถีชีวิตปัจจุบันของสังคมไทย ผู้คนจึงพากันหันเข้าหาศาสนา-ไสยศาสตร์-สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และปรากฏการณ์ที่พิสูจน์อธิบายไม่ได้ เพื่อใช้เหนี่ยวยึดเป็นเสาหลักของความศรัทธา ความเชื่อมั่น เป็นแก่นแกนของแหล่งพึ่งพิงทางใจ ความรู้สึกนึกคิดล้วนเปล่ากลวง กะเปลกกะเปลี้ยอ่อนแอไร้ความมั่นคง รากเหง้าวิญญาณที่คืบเคลื่อนของมนุษย์ ก็กักขฬะ หื่นกระหายใคร่กาม โลภละโมบ รักคลั่ง โกรธหลงสับสนรุ่นวายไม่สิ้นสุด

ตลอดช่วงเวลาหลายทศวรรษที่ผันผ่าน วัฒนธรรมแห่งการบริโภคนิยม ธุรกิจแตกด่วน และกระแสสื่อสารสนเทศ บ่าไหลท่วมของสังคมไทย ผู้คนต่างลอยคอเคว้งคว้าง [redacted] ที่ทะลักหลุดออกจากโรงงานอุตสาหกรรม [redacted] เคารพเทิดทูน ดุจดั่งเป็นสัญลักษณ์ลัทธิศักดิ์สิทธิ์ยิ่งใหญ่ในยุคไร้พรมแดน

และไม่ว่ามนุษย์ผู้นั้น จะมีความเข้มแข็งหรืออ่อนแอประการบางทางใจแค่ไหนเพียงไร มนุษย์ทุกคนก็ล้วนโดดเดี่ยว อ้างว้าง เจ็บปวดเหงาเศร้าอยู่เพียงลำพังเสมอมา มีเพียงตนเองเท่านั้นที่สามารถพึ่งพิงช่วยเหลือปลุกปลอบประโลมใจของตนให้ลุกฟื้น หยัดยืนต้นสู้ความเข้มแข็งได้อีกครั้ง

ผลงานของคนศิลปะชายหญิงทั้ง 5 ที่จัดแสดงร่วมกันในนิทรรศการวาระนี้ อาจมิใช่กระจกกวาใส ที่สามารถฉายสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปของสังคมไร้พรมแดนยุคปัจจุบันได้ถ้วนทั่วทุกด้านมุมอย่างชัดเจน แต่ก็เชื่อว่าคงมีบ้างบางส่วนของความจริงแท้ในชีวิต ที่ได้รับการนำเสนอให้ปรากฏยุ่นชื่นงานของพวกเขา

และภาพปรากฏเหล่านั้น อาจก่อเกิดแรงผลักกระตุ้นเร้าประสบการณ์สะกิดเตือนความรู้สึกนึกคิดของผู้ชม ให้ปะทะตอบโต้ ตั้งคำถามเพื่อแสวงหาคำตอบแก่ตน จนอาจสัมผัสได้ถึงจิตวิญญาณอื่นใดบ้าง ...ซึ่งช่วยบอกเล่าเกี่ยวกับภาวะเป็น-ไม่เป็น ใช่-ไม่ใช่...ของวันวาน-วันนี้-พรุ่งนี้ จากรากเหง้าจิตวิญญาณของสังคมไร้พรมแดนที่แต่ละคนพึงเข้าถึง... ไม่มากก็น้อย

*ไพศาล ธีรพงศ์วิชญพร*
(27 มีนาคม 2540)

Rama IX Art Museum Foundation



## การแสดงงาน

**2537**
- ร่วมงานนิทรรศการ "แฟกซ์ศิลป์นานาชาติ-นาครพิษ" ณ ศูนย์บ้านดีก นนทบุรี
- แสดงภาพเขียนและบทกวีชุด "คนเมืองง่อย" นิทรรศการศิลปะกรุงเทพนอกคอก ครั้งที่ 2 ณ ชมรมศิลปะรวมผึ่ง ตลาดนัดสวนจตุจักร กรุงเทพมหานคร

**2538**
- สื่อการแสดงชุด "มนุษยโลกานุวัตร" ร่วมกับกลุ่มอุกาบาต บริเวณด้านหน้าศูนย์การค้าสยามเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร
- สื่อการแสดงชุด "ทีวีคือฆาตกร" ร่วมกับกลุ่มอุกาบาต บริเวณหน้าร้านแมคโดนัลด์ สีลม กรุงเทพมหานคร
- อ่านบทกวีในวาระครบรอบ "กึ่งศตวรรษอิโรชิมา-นางาซากิ" บริเวณเสาสันติภาพ สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร
- แสดงภาพเขียนและสื่อการแสดงชุด "ไม่ใช่ศิลปะ" ใน นิทรรศการศิลปะกรุงเทพนอกคอก ครั้งที่ 3 "ไม่เป็นไร! นิวเคลียร์" ณ ชมรมศิลปะรวมผึ่ง ตลาดนัดสวนจตุจักร กรุงเทพมหานคร

**2539**
- แสดงภาพเขียนและสื่อการแสดงชุด "ดวงดาพลาสติก" ใน [redacted] "ดวงดาวลวง" โดยกลุ่มอุกาบาต [redacted] กรุงเทพมหานคร
- สื่อการแสดงชุด "ซาก" นิทรรศการ "ชีวศิลป์" ครั้งที่ 1 ณ ศูนย์บ้านดีก นนทบุรี
- นิทรรศการจิตรกรรมชุด "สีเน่าหาและความรัก" ณ ร้านเอี๊ยมจุ๋น หัวยขวาง และร้านนายอินทร์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร
- แสดงงานจิตรกรรมและสื่อการแสดงชุด "มนุษย์ต่างดาว" นิทรรศการศิลปะกับสังคม ณ สถาบันปรีดี พนมยงค์ กรุงเทพมหานคร
- สื่อการแสดงชุด "ตากอากาศกลางสนามรบ" นิทรรศการชุมชนศิลปะกลางแจ้ง โครงการ 1 หัวยขวาง-เมืองใหม่ (ศิลปะกลางซากปรักหักพัง) ริมถนนบริเวณสี่แยกรัชดา-ลาดพร้าว หัวยขวาง กรุงเทพมหานคร

**2540**
- สื่อการแสดงชุด "สาระ-พุทธ์" งานลิปดาห์ร่วมพุทธ์ ครั้งที่ 3 ณ ลานประตูท่าแพ เชียงใหม่
- สื่อการแสดงชุด "เฝ้ามอง-ปกป้อง" ณ หมู่บ้านดอนชัย ต.สะเอียบ แพร่
- แสดงงานจิตรกรรมและสื่อการแสดงชุด "กินและดื่มและกินและดื่มและเลพ..." และชุด "นีโอ-แอนแทรกซ์" นิทรรศการกรุงเทพนอกคอก ครั้งที่ 4 ชุด "กลับตาลปัตร" ณ ชมรมศิลปะรวมผึ่ง ตลาดนัดสวนจตุจักร กรุงเทพมหานคร

**เกิด**
15 สิงหาคม 2508, กรุงเทพมหานคร

**การศึกษา**
ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศิลปกรรม)
วิทยาลัยครูสวนดุสิต

**ที่อยู่**
801 ซ.เสนานิคม 2 ลาดยาว จตุจักร
กรุงเทพฯ 10900 โทร. 941-9408, 579-8026

**แนวความคิด ผลงานชุด "โลกิโนครเรส"**

เพราะมีชีวิตอยู่ท่ามกลางยุคสมัยแห่งการเสพกิน
อันมีสิ้นสุด
เพราะอยู่ ณ เมืองอันเจริญโภคภัณฑ์
ล้ำสติจักควบคุมอายตนะ
เราต่างร่วมตื่นกินดับกระสันกันตลอดทั้งวันทุกวินาที
ทุกสิ่งที่มีล้วนสามารถแลกเปลี่ยนเวียนขาย
เงินตราเปลี่ยนสรรพสิ่งให้เป็นสิ่งเดียว
เราลืมทุกข์ เพราะมิมีเวลาว่างคิด
เราลืมชีวิตรอบข้าง เพราะทั้งป่วงนั้นคือเหยื่อ
เราตื่นตาสว่างในท่ามกลางการหลับไหล
เราสูญสังวาส์ท่ามกลางกัมปนาทแห่งการช้ำเราโลก
ไม่มีรอยแยกของแผ่นดิน ไม่มีรอยริ้วของดวงดาว
ตาและใจของเราล้วนบอดแล้วสิ้น
ยามนี้...ดวงดาวหนึ่งจักดูถึงกาลวินาศ
แสงสีอันเคยโลสว่างค่อยมีดมัวสลัวลง
มาเถิดเพื่อนทั้งผอง...
ขอเชิญร่วมเฉลิมฉลองให้กับงานเลี้ยงอันยิ่งยศ
แห่งเทศกาลสุดท้าย
ซึ่งเราต่างเสนอตนเป็นเจ้าบ่าวพร้อมกัน

มูลนิธิ หอศิลป์แห่งรัชกาลที่ ๙ RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION

## MONGKOL PLIENBANGCHANG

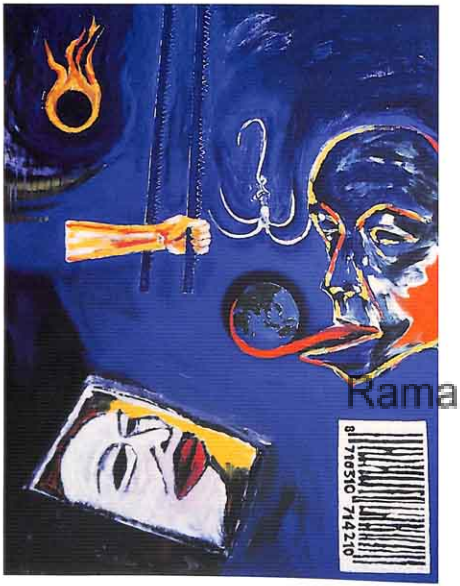

โลกียกรเล 1
สีอครายลิกบนผ้าใบ
122 x 160 ซ.ม.
2540

Rama IX Art Museum Foundation

## PAWEENA WEEKAEW

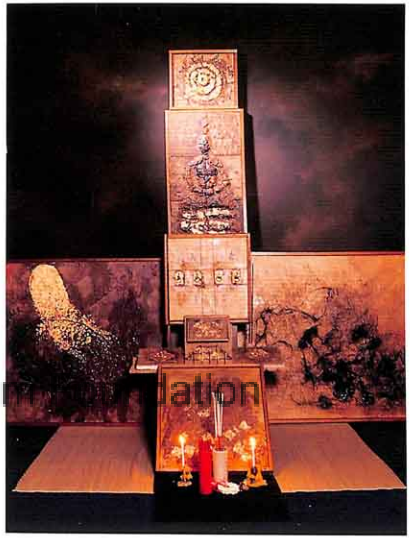

สาธุ
MIXED MEDIA INSTALLATION

## ปวิณา วิแก้ว

### การแสดงงาน

2530 - จัดแสดงงานติดตั้ง "สื่อรักสู่คุณ" ณ หอศิลปสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

2532 - แสดงผลงานภาพเขียน "ศิลปกรรม ครั้งที่ 1" ณ หอศิลป-สวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

2533 - แสดงผลงานภาพเขียน "ศิลปกรรม ครั้งที่ 2" ณ หอศิลป-สวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
- สอนศิลปะเด็กวันเสาร์ ณ หอศิลปสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

2534 - จัดนิทรรศการ "ศิลปินไทยรุ่นจิ๋ว" ครั้งที่ 1 ณ หอศิลป์ ART FORUM ถ.ประดิพัทธ กรุงเทพมหานคร
- แสดงงาน 'INDIVIDUAL PROJECT ART EXHIBITION '91' ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลชิดลม กรุงเทพมหานคร

2535 - เขียนภาพบนฝาผนัง 'ไม่เห็นแก่ตัว' งานพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ณ บริเวณรั้วโรงเรียนหอวัง พหลโยธิน กรุงเทพมหานคร

2536 - นิทรรศการศิลปะ "ศิลปินเปิดสภา" ณ หอศิลป์ ART FORUM ถ.ประดิพัทธ กรุงเทพมหานคร
- เข้าร่วมปฏิบัติการ "ละครหุ่นสมัยใหม่ของเยอรมัน" ของสถาบันเกอเธ่และสถาบันมายา กรุงเทพมหานคร
- จัดนิทรรศการ "ศิลปินไทยรุ่นจิ๋ว" ครั้งที่ 2 ณ หอศิลป์ ART FORUM ถ.ประดิพัทธ กรุงเทพมหานคร
- จัดกิจกรรม ART CAMP (สำหรับเด็ก) ณ หอศิลป์ ART FORUM ถ.ประดิพัทธ กรุงเทพมหานคร

2537 - สอนศิลปะเด็กอนุบาล โรงเรียนปานะพันธุ์ศึกษา กรุงเทพมหานคร

2539 - นิทรรศการภาพเขียน "TALKING PICTURED" ณ หอศิลปสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
- นิทรรศการศิลปะ "สบถ...ของมนุษยชาติ" ณ หอศิลป์ ART FORUM กรุงเทพมหานคร

1

### เกิด
15 สิงหาคม 2510, สุราษฎร์ธานี

### การศึกษา
ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

### ที่อยู่
104/8 ซ.รณชัย 2 ถ.เศรษฐศิริ ต.สามเสนใน อ.พญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

### แนวความคิด
ภาพลักษณ์บรรยากาศ...เหนือธรรมชาติ โหนแผ่นร้น ...ซ่อนจำความมงงาย หลายเรื่อง หลายสภาวการณ์ บวกกับความต้องการของมนุษยชาติ

ผสมผสานกันให้เกิดความขัดแย้งภายใน จนทำให้เกิดความฉงนหายตามมา เพียงเพื่อต้องการหยุด มีใช่เพื่อการยอมแพ้ หยุดรอกาลเวลาที่จะไขปริศนาไปสู่ความลึกลับ ภายในจิตสำนึกของมนุษยชาติ

ล่ำร้า...มนุษยชาติขาดจากยานเป็นอัศดากาล ความคิดอยู่เหนือกรรมพันธุ์ทางสังคม ความมงงาย ความเชื่อ อุดมการณ์มั่นแน่น การถูกควบคุม อยู่ภายใต้มรดกทุกช่วงอายุ เด็ก...สิ่งที่อ่อนโหว เปิดเผย บริสุทธิ์ และเป็นอิสระ ความเชื่อจะถูกมิรากก และความเจริญงาม ในแบบยากที่จะถอดถอน ถึงแม้ว่ามันจะไร้สาระ ไม่มีเหตุผลลึกเพียงไรทุกอย่างเป็นทางเดินก้าวแรกของ *'ความกลัว'* ที่จะย่างเข้ามา มันจะนำยุโรปบ่า มันจะกระชิบข้างหูว่า *'เจ้าทำไมได้หรอก เพราะมันใหม่' 'เจ้าไม่กล้าหรอก เพราะมันปลก'* และ *'เจ้าจะล้มเหลว เพราะความแปลกแยกต้นเข้ามา'*

ทว่า...ข้าพร้อมที่จะเคาะประตูที่ไม่เปิดรับ ข้าจะคืน ขณะที่หลับไหล และเมื่อได้มีงานเลี้ยง ข้าจะหยุดมัน ตราบใดที่ข้ายังไม่พ้นจากความตาย ข้าจะหยุด และต่อต้านต่อรูปทางกรรมพันธุ์ทางสังคม ระยะทางยังไกลไพ้น ข้าหันหลัง และจะไม่ตอบมันว่า ข้าจะกลับมารับใช้มันเมื่อไร...

Rama IX Art Museum Foundation

## กรงศักดิ์ แซ่ตั้ง

### การแสดงงาน

2528 - นิทรรศการศิลปะ "กลุ่มทะงาย" กรุงเทพมหานคร

2529 - นิทรรศการศิลปะ "กลุ่มชีวิต" กรุงเทพมหานคร

2531 - นิทรรศการศิลปกรรมรุ่นเยาว์ ครั้งที่ 5-6 กรุงเทพมหานคร
- นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 14 ณ คุนย์สังศิลปิน กรุงเทพมหานคร

2534 - มหกรรมศิลปะนานาชาติ ณ เมืองพูซาน เกาหลีใต้
- นิทรรศการศิลปะกับสิ่งแวดล้อม "กลุ่มจามจุรี" ครั้งที่ 1-2 ณ โรงแรมแลนด์มาร์ค กรุงเทพมหานคร

2536 - นิทรรศการโครงการศิลปินพรี กรุงเทพมหานคร
- นิทรรศการศิลปะ "อุปมาว่าเป็นเช่นนั้น" ณ สถาบันปิติช เค้นซิล สยามสแควร์ กรุงเทพมหานคร

2537 - นิทรรศการศิลปะแนวติดตั้งจัดวาง ชุด "WATER PROJECT" ณ คุนย์ศิลปวัฒนธรรมญี่ปุ่น อาคารเสริมมิตรอโศก กรุงเทพมหานคร
- ศิลปะเทศกาล "เชียงใหม่จัดวางสังคม" ครั้งที่ 3 เชียงใหม่

2539 - นิทรรศการศิลปะ "กลุ่มลานดิน" ณ ศูนย์สรรพสินค้าเวอร์ซิตี้ พี่พระยา กรุงเทพมหานคร
- [illegible] ณ [illegible] ช้าง สามเสน กรุงเทพมหานคร
- นิทรรศการศิลปะ "สู่ทศวรรษหน้า" ณ หอศิลปิตาตู รอยัลซิตี้ อเวนิว กรุงเทพมหานคร

### แนวความคิด ผลงานชุด "สภิกถาใหม่และความว่าง"

ภาวะทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และศิลธรรม ได้กลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทย ขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีกระแสบริโภคนิยม และการแสวงหาความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ เป็นสมหายใจของยุคสมัย การปรับเปลี่ยนตัวเองของสังคมไทย เป็นสิ่งที่น่าสังเกต ในยุคที่คุ้นพากันแสวงหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความเข้มแข็งทางจิตใจ การแสวงหาบุคลิกภาพของตัวเอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมีอยู่ โดยการพึ่งพาความมั่งสังทางเศรษฐกิจ และภาพลักษณ์ในวัตถุ

ในระดับชนชั้นล่าง มีปัญหาการสมสลายของชุมชนและวัฒนธรรม ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาทางสังคมที่มีความซับซ้อนขึ้น เกิดความท้อแท้ สิ้นหวังในระดับปัจเจกชน ครอบครัว และสังคม การรอคอยโอกาส โชคชะตา และการแสวงหาความมั่นคงทางจิตใจ ด้วยการบูชาและอ้อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดูเหมือนจะเป็นทางออกอีกทางหนึ่ง ในท่ามกลางสภาพที่ผู้คนใช้ทึพึ่ง ทั้งหมดนี้ก็เพื่อการสนองตอบต่อความสำนึกในวิถีทางของบริโภคนิยม อันเป็นชีพจรของชีวิต และความศรัทธาที่แท้จริงของยุคสมัย

### เกิด
1 มิถุนายน 2511, อุบลราชธานี

### การศึกษา
2531 - วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี
2536 - ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### ปัจจุบัน
กำลังศึกษาต่อปริญญาโท คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

## SONGSAK TUNK

โครงสร้างของสังคม (1) สีน้ำมัน 99-99 ซ.ม.
โครงสร้างของสังคม (2) สีน้ำมัน 99-99 ซ.ม.
โครงสร้างของสังคม (3) สีน้ำมัน 99-99 ซ.ม.
โครงสร้างของสังคม (4) สีน้ำมัน 99-99 ซ.ม.

Rama IX Art Museum Foundation

## SUPOJ SIRIRAJANIKORN

**UNTITLE**
สีน้ำมัน สีอครายลิก ดินสอ กระดาษ
100-150 ซ.ม.

**UNTITLE**
สีน้ำมันบนผ้าใบ
60-79 ซ.ม.

## สุพจน์ ศิริรัชนิกร

เกิด
4 ธันวาคม 2513, สงขลา

การศึกษา
ศิลปะบัณฑิต คณะวิจิตรศิลป์
มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี

### การแสดงงาน

2535 - นิทรรศการกลุ่ม ชุด 'FIRST FEELING' ณ อาคารภัทรธนกิจ รัชดา กรุงเทพมหานคร

2537 - นิทรรศการศิลปนิพนธ์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีปีสุดท้าย ของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยรังสิต ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถ.เจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร

2538 - ร่วมแสดงงาน 'PARTY-ARTISTS 1995' ณ สตูดิโอช้าง สามเสน กรุงเทพมหานคร
- ร่วมแสดงงาน 'เช่าฝัน-ปันรัก' ครั้งที่ 2 ของมูลนิธิดวงประทีป ณ โรงแรมอมารี ประตูน้ำ กรุงเทพมหานคร

2539 - แสดงเดี่ยว ผลงานชุด 'วิญญาณหายไปไหน' ณ สตูดิโอช้าง กรุงเทพมหานคร
- นิทรรศการศิลปกรรม เนื่องในโอกาสเปิดศูนย์ศิลปะสิบประภา สุขุมวิท 40 กรุงเทพมหานคร
- ร่วมแสดงงาน 'PARTY-ARTISIS 1996' ณ สตูดิโอช้าง สามเสน กรุงเทพมหานคร

### แนวความคิด

สภาพของจิตใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ คือว่ามีความสำคัญมากต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยที่ปัจจุบัน สภาพทางวัตถุเจริญรุดหน้าไปมาก แต่สภาพของจิตใจกลับไม่พัฒนาไปตามกระแสที่สมดุล

การปิดบังหรือการเก็บกดทางเพศ ทำให้มนุษย์รับรู้สภาพเป็นจริงที่บิดเบือน จึงทำให้เกิดการอำพรางสัญชาตญาณทางเพศที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งมนุษย์ทั้งหลายในสังคมปัจจุบัน มักดำรงอยู่ภายใต้ข้อห้ามหรือข้อกำหนดที่ผสมผสานกันระหว่างความเจ้าระเบียบกับกิเลสตัณหา ซึ่งเป็นตัวชี้บ่งถึงการกำหนดพฤติการณ์ของ 'บุคคลที่เจริญแล้ว' ในด้านเพศ โดยลืมนึกถึงสภาพความเป็นจริงทางเพศว่ามนุษย์นั้นก็เป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง

และเมื่อมนุษย์ซึ่งเรียกตัวเองว่าสัตว์ประเสริฐ ได้กักขังอารมณ์ทางเพศของตนเองจากกฎระเบียบต่างๆ การปลดปล่อยเมื่อมีโอกาสจึงมักแสดงออกในเรื่องของความก้าวร้าวรุนแรง เพียงเพราะมนุษย์ไม่เข้าใจอารมณ์เดิมซึ่งมีติดตัวมาแต่กำเนิด

Rama IX Art Museum Foundation

## ศิรยา กนกพานนท์

เกิด
2 มีนาคม 2514, นครราชสีมา

การศึกษา
โรงเรียนสวนหม่อน
โรงเรียนสุรนารีวิทยา
ภาควิชาภาษาอังกฤษ-ฝรั่งเศส
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ภาควิชาศิลปศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบัน
COPY WRITER
บริษัท GENESIS MEDIA COM-CO., LTD.

### การแสดงงาน

2537 - นิทรรศการศิลปกรรมรุ่นเยาว์ ครั้งที่ 11 ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพมหานคร

2538 - นิทรรศการโครงการศิลปนิพนธ์ทัศนศิลป์ รุ่นที่ 9 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ หอศิลป์แห่งชาติ ถ.เจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร

2540 - นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ชุด 'UNDER SKIN & IN LOVE' ณ ซันเดย์ แกลเลอรี่ ช้างสวนจตุจักร ย่านพหลโยธิน กรุงเทพมหานคร

### แนวความคิด ผลงานชุด 'IN WHITE VERSION II'

มนุษย์เกิดขึ้นมาในท่ามกลางสิ่งแวดล้อมมากมาย แต่สิ่งที่ต้องเผชิญอยู่ตามลำพัง คือ ความทุกข์ ความเหงา ความโดดเดี่ยว และความเหว้าหมองภายในจิตใจของตนเอง

ข้าพเจ้าต้องการถ่ายทอดความรู้สึกภายในของมนุษย์ อันแฝงเร้นไปด้วยทุกขเวทนา และโศกนาฏกรรมทางจิต ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีชีวิต และการใช้ชีวิต โดยอาศัยการถ่ายทอดสภาวะจิตในด้าน[illegible] และเปิดโอกาสให้จิตได้สำนึก ได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ หลุดพ้นจากโศกนาฏกรรมทางจิตเหล่านั้น

การกำเนิดของข้าพเจ้าและท่านทั้งหลาย มีไช่ความผิดบาปของสิ่งเหนือกำหนด แม้ตามสองคมที่เราถืออยู่ในมือนี้ แต่ละ 'ด้านคม' ล้วนเป็นสัมผัสที่คุ้นเคยและชินชา สิ่งเลวร้ายใด ๆ ในโลก อาจเหมือนว่าไม่เคยมีปรากฏอยู่เดิมตาทั้งสองข้าง หากเรามีเวลามากพอ นับตั้งแต่นาทีนี้ ที่จะกล่อมเกลา และปลอบประโลมหัวใจตัวเองด้วยการกลับสู่ความบริสุทธิ์ และหัวใจที่เป็นสุขจากความไร้เดียงสาที่ความผิดบาปไม่เคยกล้ำกรายไปถึง

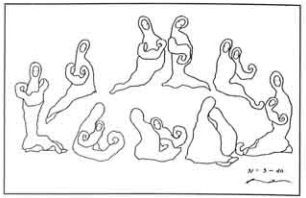

**IN WHITE VERSION II**

MIXED MEDIA INSTALLATION

70-100-150 ซ.ม.

Rama IX Art Museum Foundation



# ศิลปกรรมร่วมสมัย

ผมไม่ใคร่แน่ใจนัก ถ้าจะให้ระบุชัดถึงการก้าวเข้ามารับหน้าที่จัดนิทรรศการศิลปะ "จิตวิญญาณสังคมไร้พรมแดน" ครั้งนี้ ว่ามีที่มาที่ไปหรือเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อไร จำได้เพียงแค่ว่า... โดยปกติแล้วผมมักมีโอกาสพบปะพูดคุยกับ อ.อภินันท์ โปษยานนท์ ซึ่งทำหน้าที่ดูแลจัดวางโปรแกรมการแสดงงานของทาง "หอศิลปวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย" อยู่บ่อยครั้ง ตามนิทรรศการศิลปะวาระต่างๆ

มีอยู่ครั้งหนึ่งของการพูดคุยที่หลากหลายประเด็น อ.อภินันท์ได้บอกกล่าวเกี่ยวกับหัศนะความคิดเห็น รวมถึงให้ข้อสังเกตเอาไว้ ว่าสภาพการณ์ทางศิลปะในบ้านเราทุกวันนี้ แม้โดยรวมจะให้ความรู้สึกถึงช่วงความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นบ้าง แต่ปัจจัยองค์ประกอบส่วนใหญ่ซึ่งมีความสำคัญจำเป็นต่อการผลักเคลื่อนสนับสนุนให้ละแวกวงศิลปะของบ้านเรา เดินโดดก้าวล่วงไปสู่วิถีทางที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง มีความสอดคล้องเท่าทันกับกระแสความเปลี่ยนแปลงส่วนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมยุคปัจจุบันนั้น กล่าวได้ว่าสังคมไทยยังมีภาวะของความ "ขาดตกบกพร่อง" อยู่อีกมากทีเดียว

วันเวลากว่าครึ่งศตวรรษ นับตั้งแต่มีศิลปะสมัยใหม่ (MODERN ART) หรือศิลปะร่วมสมัย (CONTEMPORARY ART) อุบัติขึ้นในสังคมไทย แม้ไม่ถือว่าเป็นช่วงอายุที่ยาวนานสักเท่าไร หากเทียบเคียงกับชีพจรความเป็นมาของศิลปะในยุโรป และอเมริกาก็ตาม แต่ระยะเวลาดังกล่าว [illegible] ให้ในช่วงที่ก้าววิวิธนาการทางด้านศิลปะ ซึ่งเป็นกระแสความเคลื่อนไหวอยู่ในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

หว่าจนถึงทุกวันนี้ สังคมไทยยังคงมีคนทำงานศิลปะเยี่ยงศิลปินผู้มีความแจ่มชัดแน่วแน่ต่อแนวทางความคิดของตนเอง ให้ความมุ่งมั่นทุ่มเททั้งกายใจ ทั้งศักยภาพความสามารถต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างเอาจริงเอาจัง ต่อเนื่องสม่ำเสมอตลอดช่วงชีวิต โดยไม่ย่อท้อสยบยอมต่ออุปสรรคความยากลำบากนานา ซึ่งดั่งระหว่างเป็นกำแพงสูง รอการพิสูจน์ตัวตนของคนทำงานศิลปะแต่ละคน...อยู่เพียงน้อยนิดเท่านั้น

ผู้คนโดยส่วนใหญ่ มักขอเวลานอก ปลีกเร้นชีวิตไปแสวงหาความมั่งคั่งมั่นคง ตามบรรทัดฐานกลไกลังคมทุนนิยม จวบกระทั่งประสบความสำเร็จ มีพร้อมซึ่งปัจจัยหลายหลาก พวกเขาจึงหันคืนกลับมาเริ่มต้นทำงานศิลปะ ท่ามกลางวิถีการรื้อฟื้นจากความคิดที่พร่าเลือน กระท่อนกระแท่น ขาดไร้ทิศทางและตัวตนที่โดดเด่นแจ่มชัด หลังจากที่ได้ทิ้งร้างว่นช่วงความต่อเนื่องไปนานนับนานหลายปี

บ้างก็เข้ารอจนถึงเวลาเกษียณอายุจากงานประจำอย่างอดทน ก่อนจะรวบรวมความกล้าแข็งเพื่อดิ่งเดินสู่โลกศิลปะอีกครั้ง หว่าการรอคอยที่ยาวนาน เพื่อให้ถึงวันเกษียณ ก็ไม่ต่างจากการปลดระวางตนเอง ให้หมดห่วงมรรคาการทำงานศิลปะสร้างสรรค์ที่เปี่ยมคุณภาพไปพร้อมกันด้วย

ผลผลิตที่ปรากฏ จึงไม่มีคุณค่าใดๆ ให้ชื่นชมยกย่อง ชื่นงานนั้นๆ เป็นได้ก็เพียงแค่ความพยายามรื้อฟื้นอดีตที่ตายนิ่ง เพื่อหวังพิสูจน์สำแดงให้เห็นร่องรอยทักษะความชำนาญด้านศิลปะที่ยังพอมีหลงเหลือ ตกค้างอยู่บ้างอย่างขอดแห้ง ภายในซากร่างเกษียณธรรมเหล่านั้นนั่นเอง

ไม่เพียงแต่สังคมศิลปะสมัยใหม่ในเมืองไทย จะขาดแคลนบุคลากรผู้มุ่งมั่นทุ่มเท เอาจริงเอาจังต่อการสร้างสรรค์ศิลปะเท่านั้น แม้กระทั่งประชาชนผู้สนใจ ผู้คอยติดตามชมนิทรรศการด้วยความสม่ำเสมอ จนสามารถเสพรับตอบโต้กับชิ้นงานศิลปะ ซึ่งสื่อสะท้อนคุณลักษณะแบบปัจเจก

บุคคลให้ปรากฏ...อย่างเข้าใจถ่องแท้ ทั้งในแง่รูปแบบเทคนิคกลวิธี และการนำเสนอนั้นอาจมีหลายทาง ก็มีจำนวนอยู่น้อยนิดหยิบมือเดียวเช่นกัน

ระบบการศึกษา การให้ความรู้พื้นฐานด้านศิลปะอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีปัจจัยที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างความเข้าใจในกระบวนเสพรับศิลปะ ซึ่งพัฒนา 'โลกเฉพาะ' ของมันอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนผู้สนใจงานศิลปะในสังคมไทย ได้มีแหล่ง 'ปัจจัย' ใช้ช่วยเพิ่มพูนความรู้ จนสามารถเสพรสเนื้อหา หรือประสบการณ์ความคิด ที่สื่อสารลอดซ่อนไว้ด้วย 'ระหัส' เฉพาะของผู้สร้างงานแต่ละคน...ได้อย่างสนุกสนาน รับรู้เข้าใจในระดับหนึ่งบ้าง

ซึ่ง 'ปัจจัย' ทางศิลปะประดามี ยังคงรักษาสภาวะ 'ความขาดแคลนแร้นเค้น' ไว้ได้อย่างเหนียวแน่นในสังคมเมืองไทย เหมือนเช่นเมื่อ 50 กว่าปีที่ผ่านมา ใครไม่มีทีท่าว่าจะได้รับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เลย และคงไม่มี 'อัศวินม้าขาว' คนไหน ปรากฏตัวให้ฝ่ากฝังความหวังได้อีกด้วย

เพราะจนถึง พ.ศ. 2540 นี้ พิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่หรือหอศิลป์ประจำเมืองหลวง ที่มีขนาดโอโถงกว้างขวาง สมบูรณ์พ้นสมัย เก็บรวบรวมผลงานศิลปะชิ้นสำคัญๆ ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวเนื่องกับ 'ศิลปะสมัยใหม่' ตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของไทยได้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ก็ยังเป็นสิ่งที่ผู้สนใจศิลปะทุกกลุ่มฝ่าย ต้องแหงนคอรอคอย โหยหาเรียกร้องต่อไป ทั้งๆ ราหวังอย่างมืดบอด ว่าจะมีคณะบุคคลผู้มีวิสัยทัศน์พัฒนากล้าสร้างใกล้ในรัฐบาลสักชุดหนึ่ง ให้การสนับสนุน ผลักดันการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่ที่สมบูรณ์ใหญ่โตขึ้นมาอย่างจริงจังเสียที

พิพิธภัณฑ์ศิลปะที่มีขนาดพอเพียงก็ยอมขอหลังเท่าขนาดย่อม ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายห่างไกลความสนใจของผู้คนขาดแคลนบุคลากรที่จะได้จัดกิจกรรมต่อเนื่อง ขาดทั้งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความรัก ความสนใจ-เข้าใจในศิลปะอย่างถ่องแท้ สำหรับบรรจุเข้าไปรับหน้าที่ดูแลบริหารพัฒนางานบริการด้านศิลปะให้เจริญรุดหน้า ตอบสนองต่อกลุ่มผู้สนใจทุกชนชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แต่ล่วงเลยจนถึงวันคืนที่เมืองไทยมีนายกรัฐมนตรีกว่า 20 คนเข้าไปแล้วนี้ ถนนทุกสายของเมืองหลวงกรุงเทพฯ ยังคงปรากฏเกลื่อนตาด้วยมนมีเยสถาน เมรัยสถาน ผับ คลับ บาร์ อาบอบนวด ห้างสรรพสินค้าใหญ่โต สนามม้า สนามมวย บ่อนที่ไก่ที่ปลา กองสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งผุดพรายอยู่ทั่วทุกซอยย่านชุมชน ขณะที่มองหาศิลปสถาน หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ศิลปะ พิพิธภัณฑ์สถานประเภทอื่นๆ หรือโรงละคร ลานศิลปะกลางแจ้ง สวนสาธารณะ ตลอดจนหอสมุดกลางที่คอยให้บริการความรู้ ความบันเทิงใจมหาชนแก่ประชาชนทุกชนชั้นได้อย่างยากลำบากยิ่ง

เยาวชนไทยจึงเติบโตขึ้นในท่ามกลางสภาพสังคมที่เบียดล้อมด้วยวัฒนธรรมอาธยธรรมพิกลพิการ เปล่ากลวงทางปัญญาเชิงสร้างสรรค์ เพราะมีกันแต่ผู้ใหญ่จอมปลิ้นปล้อนเลวร้ายเป็นแบบอย่าง เป็นผู้จับปัอนทัศนคติบัดซบเห็นแก่ตัว แทรกซึมเข้าสู่จิตสำนึกของพลเมืองตลอดเวลา แพร่กระจายผ่านเครื่องมือสื่อสมอมมาที่ทรงประสิทธิภาพทั้งหลายทั้งปวง

ไม่เพียงแต่หน่วยงานภาครัฐจะเป็นแหล่งพึ่งพิง หรือฝากวางความหวังได้ๆ ในแง่ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสร้างสรรค์ยุคปัจจุบันไม่ได้แม้แต่น้อยนิดเท่านั้น เพราะฟากฝ่ายกลุ่มทุนธุรกิจเอกชน ก็ถือเป็นตัวเลือกที่ค่อนข้างขาดคุณสมบัติอันจำเป็นหลายอันเช่นกัน

เม็ดเงินน้อยนิดที่กลุ่มทุนธุรกิจหว่านซุ่มให้กับกิจกรรมทางด้านศิลปะ ล้วนถูกเหวี่ยงละลายหายไปในสนามการประกวดแข่งขันชิงรางวัล ซึ่งให้คุณค่าที่เป็นสาระประโยชน์ต่อการพัฒนาและการสร้างสรรค์ศิลปะ[illegible]เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ศิลปะร่วมสมัยที่ก้าวล่วงขึ้นเป็นคนทำงานศิลปะที่ 'สร้างสรรค์' ให้เกิดกระแสความเคลื่อนไหวใหม่ๆ จนนำพาซึ่งพรสิลปะไปสู่ความเปลี่ยนแปลง ยกระดับศิลปะของตน ให้รุดหน้าหลากหลาย แปลกต่างไปจากรากความสำเร็จเดิมๆ เป็นความหวังที่น่าชื่นชมได้เลย

อีกทั้งศักยะการให้ความสนับสนุนส่งเสริมศิลปะของกลุ่มทุนธุรกิจเอกชน ก็ยังไม่พัฒนาไปจากวันวาน ไม่ปรากฏว่ามีรายใด ที่ผลักดันบทบาทของตนจนแจ่มชัด มีขั้นตอนปฏิบัติที่โดดเด่นเป็นชิ้นเป็นอัน นอกเหนือไปจากการจัดกิจกรรมประกวด มุ่งสร้างภาพความสำเร็จฉาบฉวย แสวงหาเกียรติยศระดับเปลือกผิวไปวัน ๆ เพราะยังมีกิจกรรมด้านอื่นๆ ของละแวกวงศิลปะเมืองไทย ที่จำเป็นและกำลังรอคอยการช่วยเหลือสนับสนุนจากกลุ่มทุนธุรกิจเอกชนอยู่อีกมาก

กับกรณีของชนชั้นกลางนักละสมศิลปะตามกระแสรสนิยมตะวันตก ผู้เป็นเศรษฐีใหม่นายทุนน้อยที่มั่งคั่งขึ้นอย่างรวดเร็ว ภายใต้ภาวะอันผันผวนของอุตสาหกรรมจนก่อให้เกิดกระแสซื้อขายงานศิลปะละพัดโหวโหยวงเวลา



สั้นๆ ขณะหนึ่ง ซึ่งเป็นผลผลิตของเศรษฐกิจฟองสบู่ ที่ขยายพองตัวจนใกล้สัมผัสลาย จากนั้นไม่นานช้า ภาพลวงตาทั้งมวลของนโยบาย 'เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า' ก็สำแดงผล ผลักไสมือสัมส่วงดิ้งตามเส้นกราฟดัชนีของกระดานหุ้นสู่เหวลึก และแล้ว...การซื้อละสมศิลปะก็พลันเงียบชะงัก ขาดไร้สีสันความเคลื่อนไหวอย่างปุบปับทันใด

นอกเหนือจากการมีคนทำงานศิลปะสร้างสรรค์ มีผู้สนใจติดตามชม มีผู้แลงซื้อละสมศิลปะอย่างจริงจัง มีผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือทั้งภาครัฐภาคเอกชนอยู่น้อยนิดแล้ว ซึ่พจจศิลปะบ้านเรายังคล้อมข้างขาดแคลนครูอาจารย์สอนศิลปะที่มีคุณภาพอีกด้วย ขาดทั้งนักประวัติศาสตร์ศิลป์นักวิจัย นักวิชาการศิลปะ ที่จะช่วยกันชำระบทันทึกเรื่องประวัติศาสตร์อันเกี่ยวกับความเป็นมาเป็นไปของศิลปะสมัยใหม่ในสังคมไทย เพื่อที่เราจะได้มีตำราข้อมูลไว้ศึกษาถึงทึ่มาที่ไป ได้เรียนรู้แนวทางการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของศิลปะแบบอย่างตะวันตกในเมืองไทย...จากอดีตสู่ปัจจุบัน ซึ่งย่อมมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากฟากฝั่งยุโรป รวมทั้งเพื่อที่จะได้[illegible]ของแวดวงศิลปะ[illegible]ของคนรุ่นใหม่ อาจไม่ต้องนับหนึ่ง หรือยิ่งอาศัยประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตกแต่ละยุคสมัย แต่ละลัทธิ สำหรับเป็นแบบอย่างต้นธารในการศึกษาเรียนรู้ ค้นคว้าทดลองสืบไปก็เป็นได้

นักวิจารณ์ศิลปะ ตัวแทนผู้ค้างานศิลปะ (ART DEALER) นักบริหารจัดการด้านศิลปะ (CURATOR) เจ้าของธุรกิจศิลปสถาน รวมถึงสื่อเพื่อการเผยแพร่ข่าวสารทันละความคิดทางศิลปะ ล้วนเป็นปัจจัยที่สังคมศิลปะสมัยใหม่ของไทย ยังคงขาดแคลนทั้งสิ้น ซึ่งในท่ามกลางภาวะความขาดไร้เช่นนี้ ผม คุณและเราทุกคน ก็ยังมองไม่เห็นมาตรการความเคลื่อนไหวใด ๆ อย่างเป็นรูปธรรม เป็นลำดับขั้นตอนที่จริงจังชัดเจนจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เริ่มเคลื่อนไหวผลักดันให้มีการผลิตสร้างบุคลากรแต่ละกลุ่มฝ่าย ซึ่ง 'เรา' ต่างรับรู้ และพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า 'ขาดแคลน' เสียเสียประดา เพื่อร่าในวันหรุ่งนี้ ละแวกวงศิลปะของเราจะได้มีบุคลากรที่สมบูรณ์ครบถ้วน เข้ามาร่วมมือช่วยกันสานสร้างสภาพแวดล้อมทางศิลปะของสังคมไทย ให้ก้าวย่างสู่ทิศทางที่ราบรื่นแจ่มใส มีอนาคตให้วาดหวังบ้าง

ไม่รู้ว่าเราจะต้องรอคอยอีกนานแค่ไหนเพียงใด จะรอความพร้อมไปถึงเมื่อใร ทำไมทุกฝ่ายจึงไม่เริ่มต้นลงมือผลักดันสร้างเสริมช่องว่างที่ขาดหายเสียแต่วันนี้ เรานำจะทำเท่าที่ทำได้ไปพลาง ๆ ก่อน ดีกว่าจะมัวนั่งรอเวลา ให้เกิดความพร้อมหรักทุกปัจจัยแล้วจึงเริ่มลงมือกระทำ...

สำหรับการรับข้อเสนอให้เข้ามาหาตลอดรวมบทบาทเป็นผู้ดำเนินงานจัดนิทรรศการศิลปะให้กับทาง 'หอศิลป-วิทยนิทรรศน์' ชุหาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่ง อ.อภินันท์ริเริ่มเคลื่อนไหวครั้งนี้ คงยังไม่สามารถสรุปผลได้เห็นแน่ชัด ว่าสูลวงตามเป้าหมาย หรือใกล้เคียงห่างไกลจากที่ อ.อภินันท์ได้ประเมินคาดเดาอย่างไร อีกทั้งตัวนิทรรศการ 'จิตวิญญาณสังคมไร้พรมแดน' นี้ ก็คงมีไช่ปรากฏการณ์ที่พึงก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมากมายแง่ชัดต่อภาวะ 'ขาดแคลน' ใด ๆ ทั้งสิ้น

ทว่าสิ่งหนึ่งที่ผมรวาดหวังว่าจะได้เห็น ก็คือ...อยากเห็นสถานันทางศิลปะกลุ่มอื่นในเมืองไทย (ถ้ามี) รวมถึงกลุ่มทุนธุรกิจเอกชนทั้งหลาย ใช้ช่วยกันปิดโอกาส ส่งเสริม ให้มีการผลิตสร้างบุคลากรที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับวิถีการพัฒนาของละแวกวงศิลปะในเมืองไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างจริงจังเสียที

โดยเฉพาะกลุ่มผู้จัดให้มีการประกวดศิลปกรรมอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันนั้น สมควรแก่เวลาแล้ว สำหรับการจัดสร้างให้มี 'หอศิลป์' หรือ 'พิพิธภัณฑ์ศิลปะ' ส่วนตัวของแต่ละสถาบัน เพื่อใช้รองรับจัดเก็บผลงานชิ้นองค์กรต่างๆ มีอยู่อย่างเป็นสัดเป็นส่วนเฉพาะ แล้วมีสาธารณะเปิดบริการให้แก่สาธารณชนได้เข้าชม จะมากจะน้อย ความเคลื่อนไหวในส่วนนี้ ย่อมส่งผลช่วยผลักดันให้เกิดการเผยแพร่วัฒนธรรมการเสพชมศิลปะแก่สังคมไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม นับเป็นกิจกรรมคืนกำไรให้กับสังคมที่น่าสนับสนุนยกย่องอย่างยิ่ง

และเมื่อสถาบันเอกชนแต่ละแห่ง ได้จัดสร้าง 'หอศิลป์' ของตนขึ้นแล้วก็ลมควรที่จะได้สนับสนุนให้มีบุคลากรที่รู้-รัก-ฝักใฝ่เข้าใจศิลปะสมัยใหม่ มีวิสัยทัศน์เชิงสร้างสรรค์ ได้เข้าไปดูแลจัดการบริหารงานของหอศิลป์นั้นๆ กระบวนการดังกล่าว อาจมีผลช่วยส่งเสริมให้เกิดวงจรการผลิตนักจัดการนักวิจัย นักวิชาการทางศิลปะ และบุคลากรกลุ่มอื่น เกิดขึ้นตามมาในภายหลังก็เป็นได้

สังคมอาจดำรงอยู่ได้หากไม่มีผลผลิตศิลปะ แต่งานศิลปะสร้างสรรค์ย่อมดำรงอยู่ไม่ได้แน่นอน ถ้าสมาชิกในสังคมนั้นๆ ไม่ให้ความสนใจ ไม่เหลียวแลเพหสน ศิลปะกับสังคม ถือเป็นสิ่งที่ตัดแยกจากกันมิได้ งานศิลปะที่มุ่งเน้นความงาม ความสมบูรณ์ในการจัดวางองค์ประกอบสร้างรูปลักษณ์ด้วยสีสันสดสวย สำแดงภาวะพรายพุ่งทาง

Rama IX Art Museum Foundation

อารมณ์และความรู้สึกอย่างไร้จุดหมาย กระทั่งสัมผัสจับต้องอะไรไม่ได้เลยนั้น แม้จะช่วยซุบย้อมกล่อมใจของผู้ชมให้เบิกบานรื่นรมย์ ปีติยินดี บ่อยครั้งอาจก่อให้เกิดความงุนงงสงสัยขึ้นบ้าง เพราะผู้ชมไม่สามารถเข้าใจในเจตนารมณ์ของผู้สร้างงาน ว่านามธรรมที่หมคลุม ผลผลิตชิ้นนั้น ปรารถนาจะนำพาผู้ชมไปสู่จุดหมายปลายทางอื่นใด

โดยทัศนะส่วนตัวของผมแล้ว ผมถือว่าการเสพชมงานศิลปะที่ให้ผมได้มากกว่าการสำแดงความสวยงามของเปลือกรูปภายนอก ซ่อนแฝงจินตนาการความคิด มีเรื่องราวหลากหลาย ก่อเกิดจากแง่มุมต่างๆ ของประสบการณ์ชีวิต ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผมถือว่าผลผลิตเหล่านั้นเป็นสิ่งทายท้าน่าสนใจ ช่วยกระตุ้นเร้าให้เกิดการฉุกคิด ใคร่แสวงหาคำตอบจากคำถามที่ผุดพรายขึ้นตามนัยยะความหมาย ซึ่งสอดใส่อยู่ภายในมิติต่างๆ ของเนื้องานแต่ละชิ้น

มิติเหล่านี้ ล้วนเป็นเรื่องราวของประสบการณ์ที่ใกล้ชิดกับชีวิตของผม คุณ หรือเราหลายคน บางทีแตกต่างออกไปมากหลาย...ตามสภาพเงื่อนไขในสังคม ผลงานบางชิ้น อาจส่องสะท้อนให้เราได้เห็นถึงแง่มุมซึ่งเราไม่เคยสัมผัส ไม่เคยรับรู้ ไม่เคยคาดคิดคำนึงถึง บ้างก็เป็นปรากฏการณ์ซ้ำซาก ซึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้งจนเราไม่ใส่ใจ จวบจนถูกหยิบนำมาเสนอผ่านชิ้นงานศิลปะ ด้วยรูปแบบกลวิธีที่ให้สัมผัสแตกต่างออกไป ส่งผลกระตุ้นเตือนจนเราได้ย้อนคิดถึงเรื่องราว หรือประสบการณ์นั้นๆ ก่อนจะแตกหน่อ ขยายข้ามไปสู่การรับรู้เรื่องราวอีกหลายประเด็น ซึ่งเราคาดคิดไม่ถึง

ผลงานศิลปะของหนุ่มสาวทั้ง 5 ที่ปรากฏอยู่ในนิทรรศการ "จิตวิญญาณสังคมไร้พรมแดน" นี้ ย่อมมิใช่ผลผลิตที่ควบแน่นไปด้วยคุณภาพความสมบูรณ์สุดสูง ทว่าจะมากจะน้อย แต่ละชิ้นงานของพวกเขาย่อมสะท้อนให้เห็นถึงผลึกความคิด รวมถึงส่วนเสี้ยวประสบการณ์ ซึ่งพวกเขาสัมผัสรับรู้ สกัดกลั่นภาวะเคี้ยวหลอมจากภายใน แล้วถ่ายทอดผ่านจินตนาการ ผ่านรูปแบบกลวิธีที่แต่ละคนถนัดจัดเจน สร้างสรรค์เป็นชิ้นงานที่บอกเล่าภาวะความเคลื่อนไหวเป็นไปของสังคมปัจจุบัน สังคมที่เราพำนักพักอาศัย ทั้งยังมีส่วนผลักดันให้ก้าวรุดไปสู่วันพรุ่งร่วมกันอีกด้วย

เป็นสังคมที่โหลดร้างอยู่ในกระแสธารสื่อโฆษณาชวนเชื่ออันทรงอานุภาพ ผู้คนล้วนพร้อมเพรียงพากันเรียงแถว ดิ่งตรงไปตามเส้นขีดลากของวัฒนธรรมทุนนิยม บริโภคนิยม วัตถุนิยม ด้วยความสัตย์ซื่อเชื่องเชื่อ รถยนต์ บ้านชุด งานประจำที่มั่นคง ใบหุ้น เงินตรา เครดิตการ์ด โทรศัพท์มือถือ เพจเจอร์ สัญญาประกันชีวิต คอมพิวเตอร์อินเตอร์เน็ท ล้วนเป็น "มาตรวัดความสำเร็จแห่งชีวิต" ซึ่งสมาชิกร่วมสังคมต่างศรัทธายอมรับ

สังคมที่ยังคงหลับหูหลับตาวิ่งไล่ตามหาซากอดีตวิญญาณไทยอยู่อย่างสับสน เป็นสังคมไร้ซึ่งพรมแดนความดีความเลว ความผิดความถูก ความมีไม่มี ตลอดจนภาวะทั้งปวง ต่างไหลหลอมเข้าหากัน รวมกันจนไม่สามารถแยกแยะให้เห็นชัดแจ้ง ว่าอะไรใช่อะไรไม่ใช่ อะไรคืออะไร เพราะแม้กระทั่งกับสิ่งที่เห็นชัดเจนด้วยสองตา ก็อาจมิได้เป็นอย่างที่เห็นตามนั้นจริงๆ...ก็เป็นได้ ใครเล่าจะยืนยัน

*ไพศาล ธีรพงศ์วิษณุพร*

(20 เมษายน 2540)

Rama IX Art Museum Foundation